

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 605-12-15

לפני כבוד השופט ירון בשן, סגן הנשיא

התובעים	1. פלוני
	2. המוסד לביטוח לאומי
	נגד
הנתבעים	1. עינת כח אדם לבניה (2005) בע"מ
	2. דגנים נדלן והשקעות בע"מ
	3. הכשרה חברה לביטוח בע"מ
	נגד
צד ג'	הכשרה חברה לביטוח בע"מ
	נגד
צד ד'	כלל חברה לביטוח בע"מ

ב"כ התובע 1 עו"ד פרדמן
 ב"כ התובעת 2 עו"ד קליר
 ב"כ הנתבעת 1 וצד ד עו"ד שמש
 ב"כ הנתבעת 3 וצד ג עו"ד מנד

חקיקה שאוזכרה:

[חוק חוזה הביטוח, תשמ"א-1981: סע 56, פרק ב](#)

מיני-רציו:

* נתבעת 2 ניהלה אתר בנייה שבו ננקטה שיטת עבודה מסוכנת, אשר סיכונה התממשו וגרמו לתובע נזק גוף. בכך התקיימו כל יסודות עוולת הרשלנות.

* נזיקין – אחריות – מבצע הבניה

* נזיקין – אחריות – קבלן

* נזיקין – אחריות – חברת כוח אדם

זוהי תביעה בגין נזק גוף שנגרם לתובע בתאונת עבודה באתר בנייה. התובע 2 (להלן: "המל"ל") תובע כספים ששילם וישלם לתובע בגין התאונה. הנתבעת 1 (להלן: "עינת") היא חברת כוח אדם שהעסיקה את התובע ושלחה אותו לעבוד אצל הנתבעת 2 (להלן: "דגנים") שביצעה את הבנייה באתר.

בית המשפט פסק כלהלן:

דמם של פועלי בניין זרים נשפך שוב ושוב באתרי עבודה ישראליים. מותב זה לבדו דן במרוצת השנים בתביעות רבות בשל תאונות עבודה שכאלה. לפועל הבודד אין לרוב ידע מקצועי, ידיעה עובדתית או כישורים כדי להסביר מה התרחש או מדוע. התרחשות של תאונת עבודה שבה נפגע פועל מחפץ נופל מעבירה אל האחראי לאתר העבודה את הנטל להסביר מה קרה וכיצד הדבר מתיישב עם שמירה של נורמות זהירות סבירות. במקרה זה, לא תרמה ההגנה ראיות לכירור העובדתי. מהראיות עולה תמונה של פרקטיקה מסוכנת שסיכונה התממש.

"דגנים" ניהלה אתר בנייה שבו ננקטה שיטת עבודה מסוכנת, אשר סיכונה התממשו וגרמו לתובע נזק גוף. בכך התקיימו כל יסודות עולת הרשלנות. "הכשרה" ביטחה את אחריותה ונושאת בחבות בגין הנזקים שגרמה.

התאונה נגרמה בשל שיטת עבודה לקויה שנהגה באתר. קביעת שיטת העבודה באתר, או בדיקת בטיחותה אינה באחריותם של התובע או של "עינת". לא הוכח ש"עינת" חרגה במשהו מהתנהגותו של מעביד סביר. לא נמצא מעשה או מחדל שבגיניו יש להטיל עליה אשם. ממילא לא ביצעה עוולה של רשלנות. אף שנטען שהיא הפרה הפרת חובה חקוקה, לא פורטה ולא הוכחה הפרה של חובה ספציפית כלשהי. לפיכך, התביעה נגדה והודעת צד ד נדחות.

אין לייחס לתובע תרומת אשם כלשהי בנוגע לנסיבות פציעתו. דומה שהפגם בשיטת העבודה שנהגה באתר חורג מידיעותיו והבנתו. בהחלט ייתכן שבמושגי הבטיחות המוכרים לו, מדובר בשיטת עבודה סבירה. מהראיות ברור שהתאונה נגרמה בשל ליקוי בהתנהלות העקרונית של העבודה באתר ולא בשל תקלה מזדמנת שבה היה משקל משמעותי להתנהלותו האישית של התובע. בנסיבות כאלה, אין מקום לייחס לתובע תרומת אשם כלשהי.

פסק דין

1. זוהי תביעה בגין נזק גוף שנגרם לתובע 1 (להלן: **התובע**) בתאונת עבודה באתר בניה. התובע 2 (להלן: **המל"ל**) תובע כספים ששילם וישלם לתובע בגין התאונה. הנתבעת 1 (להלן: **עינת**) היא חברת כוח אדם שהעסיקה את התובע ושלחה אותו לעבוד אצל הנתבעת 2 (להלן: **דגנים**) שביצעה את הבניה באתר. הנתבעת 3 (להלן: **הכשרה**) ביטחה את אחריותה. צד ד ביטח את **עינת**.

2. התובעים ביקשו בסיכומיהם יותר מ- 4 מיליון שקלים. בצדק טענו הנתבעים שהסעד חורג מסמכותו העניינית של בית-המשפט. שלא בצדק, טענו שהדבר מחייב את דחיית התביעה. הדין הוא שבנסיבות כאלה, רואים את התובעים כמסתפקים בסעד שבגבולות סמכות בית המשפט.

3. "הכשרה" ביטחה את חבות "דגנים", אך עד הגשת התביעה התפרקה "דגנים" ו"הכשרה" נותרה ללא מבוטח פעיל. בסיכומיה היא טענה שנגרם לה נזק ראייתי. "הכשרה" זכאית להתגונן נגד התובעים בטענות שהיו עומדות לה נגד המבוטח שלה, אך הטענה אינה נכונה עובדתית או משפטית. מכיוון שהוגשו כראיה חקירות משרד העבודה והמשטרה, ברור שלא חסרו ל"הכשרה" מידע או ראיות, אלא שהיא לא ניסתה לזמן לעדות את מי שהעידו באותן חקירות. אף אם העלמות "דגנים" הכבידה על הגנתה של "הכשרה", הקושי שנוצר לא נבע ממעשה פגום כלשהו של "דגנים" ולכן לא יכולה היתה "הכשרה" להפיק ממנו את פירותיה של דוקטרינת הנזק הראייתי. סיום חייו של מבוטח – בין אם הוא בשר ודם ובין אם הוא תאגיד – הוא סיכון רגיל מסיכוני הביטוח. אין בו מום מוסרי, והדבר לא מצדיק את צמצום הכיסוי הבטוחי. ממילא גם אין התובעים צריכים ללקות בשל כך.
4. בבוקר 10.12.10 עבד התובע באתר בניה כשלפתע התנתקה תבנית מכבל של עגורן ופגעה בו. התובע תיאר את שיטת העבודה שאפשרה את ההתרחשות בהודעה בפני המפקח על העבודה, בתצהיר וגם במשפט. "הכשרה" טענה שהתובע שינה במהלך המשפט את גרסתו העובדתית בנוגע לנסיבות האירוע. לשיטתה, במהלך כל המשפט טען התובע שהוא נחבל מהתנתקות ווי העיגון של תבנית יציקה מהעגורן בעת שהיא עצמה היתה על הקרקע וכך יצאו הוויים מנקודת העיגון. במהלך המשפט הוא טען שהתאונה קרתה כשהתבנית הונפה באוויר בגובה של 2-3 מטרים. לשיטתה, נכשל בשל כך התובע בהוכחת תביעתו.
5. טענתה של "הכשרה" פשוט לא נכונה. בסעיף 6 לכתב התביעה טען התובע שהוא נפגע מנפילת התבנית לאחור שהונפה. בתצהירו הוא הסביר את שיטת העבודה והסביר ביתר פירוט את שטען בכתב התביעה. כך גם גרס בעדותו. הגרסה היתה זהה, רק שבתצהיר ניתנה ברמת פירוט גבוהה מאד ובעדות ניתנה באופן מרוסק לחלוטין – פרי הלולים של חקירה חסרת סבלנות, קריאות ביניים וקשיי תרגום שניסה לגשר גם על פערי תרבות.
6. התובע העיד על שיטת עבודה שבה ננקט אלתור כדי להדק את אחיזת התבנית המונפת, כתחליף לשימוש בסוגרי ביטחון לאנקולים. השיטה נכשלה, היינו, היא לא הצליחה למנוע את התנתקות התבנית מהמנוף ונפילתה על התובע. אין ראיה פוזיטיבית על התרחשות אחרת ואין סיבה לפקפק שזה מה שקרה. העדות של התובע משכנעת מאד. ברור שהוא נפגע מנפילת תבנית שהונפה על-ידי מנוף באופן לא מאובטח וברור שכל שיטת עבודה סבירה חייבת היתה לוודא שלא תונף כך. לא הובאה עדות מומחה כלשהו בנוגע לשיטת העבודה שיש לנקוט. פועלים סינים העידו על שיטת העבודה המוכרת להם – אך לא ניתן לגזור מעדותם מסקנה ששיטה זו סבירה במונחי בטיחות הנדרשים בישראל. חקירה שערך משרד העבודה העלתה ממצאים עובדתיים דומים לעיקר טענותיו של התובע והצביעה על כשלים שונים בשיטת העבודה שנקטה.
7. דמם של פועלי בנין זרים נשפך שוב ושוב באתרי עבודה ישראלים. מותב זה לבדו דן במרוצת השנים בתביעות רבות בשל תאונות עבודה שכאלה. לפועל הבודד אין לרוב ידע מקצועי, ידיעה עובדתית או כישורים כדי להסביר מה התרחש או מדוע. התרחשות של תאונת עבודה שבה נפגע פועל מחפץ נופל מעבירה אל האחראי לאתר העבודה את הנטל להסביר מה קרה וכיצד הדבר מתיישב עם שמירה של נורמות זהירות סבירות. במקרה זה לא תרמה ההגנה ראיות לברור העובדתי. מהראיות שבפני עולה תמונה של פרקטיקה מסוכנת שסיכונה התממש.

8. **"עינת"** היא חברת כח אדם שהביאה את התובע לארץ ושלחה אותו לעבוד באתר של **"דגנים"**. הוכח שהיא שלחה את התובע לעבוד באתר עבודה מסודר שבו הוא קיבל הדרכת בטיחות ושבו הקפידו בדרך-כלל על נהלי עבודה ושימוש באביזרי בטיחות. מבחינה "חיצונית" של חברת כח אדם, שאין לה ידיעה מקצועית של בטיחות בבנייה, האתר נראה מסודר ובטוח. **"הכשרה"** טענה לחבותה של **"עינת"**, שכן היא שלחה לעבודה כח אדם לא מיומן ולא טרחה לברר את ניסיונו המקצועי של התובע או את טיב ההדרכה ששלחה אותו לקבל. אין בטענות אלה ממש. התובע הוא פועל בניין מנוסה ומיומן. לא הוכח פגם בהדרכה שקיבל. התאונה נגרמה בשל **שיטת עבודה לקויה** שנהגה באתר. קביעת שיטת העבודה באתר, או בדיקת בטיחותה אינה באחריותם של התובע או של **"עינת"**. לא הוכח ש**"עינת"** חרגה במשהו מהתנהגותו של מעביד סביר. לא מצאתי מעשה או מחדל שבגיני יש להטיל עליה אשם. ממילא לא ביצעה עוולה של רשלנות. אף שנטען (בלשון כללית מאד) שהיא הפרה הפרת חובה חקוקה, לא פורטה ולא הוכחה הפרה של חובה ספציפית כלשהי. לפיכך התביעה נגדה והודעת צד ד נדחות.

9. **"דגנים"** ניהלה אתר בניה שבו ננקטה שיטת עבודה מסוכנת, אשר סיכונה התממשו וגרמו לתובע נזק גוף. בכך התקיימו כל יסודות עוולת הרשלנות. **"הכשרה"** ביטחה את אחריותה ונושאת בחבות בגין הנזקים שגרמה.

10. איני סבור שיש לייחס לתובע תרומת אשם כלשהי בנוגע לנסיבות פציעתו. דומה שהפגם בשיטת העבודה שנהגה באתר חורג מידיעותיו והבנתו. בהחלט יתכן שבמושגי הבטיחות המוכרים לו, מדובר בשיטת עבודה סבירה. מהראיות ברור שהתאונה נגרמה בשל ליקוי בהתנהלות העקרונית של העבודה באתר ולא בשל תקלה מזדמנת שבה היה משקל משמעותי להתנהלות האישית של התובע. בנסיבות כאלה איני מייחס לתובע תרומת אשם כלשהי.

הפגיעה הרפואית

11. בתאונה נקטע חלק מכף רגלו הימנית של התובע ונגרם לו שבר פתוח בשוק ובקרוסול רגל ימין. הוא אושפז לטיפולים שמונה פעמים בבית החולים במהלך השנה וחצי שאחרי התאונה. לפי עדותו הוא סובל ממגבלות ומכאבים קשים. ד"ר פעילן חיווה דעתו מטעם התובע והעריך שיש לו נכות אורתופדית בשיעור 38.5% ועוד 20% נכות בגין צלקות. הנתבעות לא יכלו לבדוק את התובע וכך הסכימו הצדדים לנהל את המשפט על בסיס קביעות המל"ל. למרות זאת ציטט התובע בסיכומיו את הערכותיו של ד"ר פעילן – ועורר את מחאת הנתבעים.

12. המל"ל קבע לתובע נכויות כדלקמן: 20% בשל קישיון נח של קרוסול ימין. 10% בגין הגבלה במפרק קרוסול ימין. 10% בגין הגבלה בתנועות כף רגל ימין. 5% בגין קיצור רגל ימין. 15% בגין צלקת בתר ניתוחית. התובע טען בסיכומיו שכל אלה (בתוספת תקנה 15%) מסתכמים ב-72%. המל"ל עצמו סיכם את הנכות המצטברת בפחות מ-60%.

13. הנתבעים טענו לחפיפה בין קביעת 20% בשל קישיון לא נח בקרוסול לקביעת 10% בגין הגבלה במפרק אותו קרוסול. הטענה שובת לב, אך דינה להדחות משני טעמים. הראשון – ראייתי: מדובר בטענה בעניין שברפואה, אשר לא הונחה לה תשתית ראייתית. לבית-המשפט אין ידע רפואי משל עצמו והוא לא יודע אם באמת מדובר בחפיפה או רק במראית עין של חפיפה. הטעם השני – דיוני: הצדדים הסכימו לנהל את המשפט על סמך קביעות המל"ל. בדיוק כפי

- שמנוע כעת התובע להסתמך על חווה"ד של ד"ר פעילן, מנועים הנתבעים מלחלוק על קביעות המל"ל.
14. מכאן, שהבסיס הרפואי להערכת מצבו של התובע הן קביעות המל"ל. לפי קביעות אלה נגרמה לתובע בתאונה נכות אורתופדית בשיעור 38% ועוד 15% נכות נותרו לו בשל צלקות שאחר ניתוחים. מה המשמעות התפקודית של מצב זה?
15. התובעים טוענים שהתובע סובל ממגבלות תנועה ומכאבים שמונעים ממנו לשוב לעבודה כלשהי שאליה הוא מוכשר – לא רק בענף הבניה, הוא גם נמנע מלעבד בעצמו חלקת קרקע שיש לו. הנתבעים מצביעים על כך שהתובע לא הביא ראיות חיצוניות התומכות בטענותיו וממילא נכותו התפקודית נמוכה מנכותו האורתופדית – לכל היותר 16%.
16. התובע יליד 6.12.1966. הוא נפצע כשהיה בן 44 ורוב שנותיו עבד בענף הבניה. כיום הוא בן 53 ואין ראייה שהוא חזר בפועל לעבודה כלשהי. על טיבו של התובע ניתן ללמוד ממסלול חייו. רוב הפועלים הסינים נשארים לעבוד בארצם. המיעוט, בעלי היוזמה והמוטיבציה, החרוצים, מחפשים עבודה בארצות אחרות. הגירת עבודה אינה חוויה לרכי לב – היא כרוכה בהרבה הקרבה עצמית ובנכונות לסבול אי נוחות וריחוק מהבית. לתובע פגיעה קשה ברגל ימין. קשה לראות אותו מצליח לעבוד עם פגיעה זו כפועל בניין והרי זה מקצועו. סביר שהוא יכול לעשות עבודות אחרות, אך לא ברור אילו כישורים יש לו לעשותן וגם לא עד כמה הן זמינות לו בשוק העבודה הסיני (שכנראה לא סובל ממחסור בכח אדם לא מקצועי).

פגיעה בכושר ההשתכרות

17. התובע מבקש פיצוי בגין הפסדי הכנסה ממועד התאונה ועד היום לפי בסיס שכר 10,395 ₪ שאבד כולו למשך 8 שנים (₪ 997,920) ולעתיד עד גיל 67 לפי בסיס שכר 13,934 ₪ בהיוון 2% בשנה (סך 2,131,902 ₪). חישוב חלופי שהציעו הוא לחשב את הפסדיו החל משנת 2025 לפי בסיס שכר לפי הסטנדרט הנוהג בסין בסך 5,641 ₪. הנתבעים מעריכים את הפסדי התובע לפי הנחות מחמירות בהרבה. בסיס השכר שלו בעת פציעתו היה 6,124 ₪ בתוספת 700 ₪ תשלום קבוע עבור זכויות סוציאליות. לשיטת הנתבעים לא הוכח מתי נכנס התובע לארץ ועד מתי יכול היה להיות מועסק בה. הם מחשבים את הפסדיו בעבר בהתאם לנכויות שקבע לו ע"י המל"ל (ובהפחתת חודש חופשה ללא שכר שהיה נוטל בכל מקרה) לסך 170,767 ₪ והחל מיום 1.8.13 עוד 26,400 ₪ (לפי בסיס שכר "סיני" של 2,500 ₪) ולעתיד (על אותו בסיס) 51,240 ₪ נוספים.
18. הפער הגדול בין אומדני הנזק נובע מכך שחישוביהם ספקולטיביים ונשענים על הרבה מאד השערות – בנוגע לבסיס השכר העתידי של התובע (בארץ או בסין) על תוחלת ההשתכרות שלו ואפילו על היוון שונה. שני הצדדים תמכו את טענותיהם בחוות-דעת של מומחים אשר נחקרו באריכות. אף שלשני העדים ידע רב וחקירותיהם היו מעניינות, הן כמעט לא תרמו להכרעה.
19. התובע הגיע לישראל בשנת 2008 כדי לעבוד בבניה. הבאת עובדי בניין מסין לישראל נתונה לרגולציה ומושפעת מצורכי שוק העבודה הישראלי, מהיחסים בין ישראל לרפובליקה העממית של סין ומזמינותם של עובדים זרים אחרים. הצדדים העלו ספקולציות לרוב בעניינים אלה, אך בסופו של דבר רב הנסתר על הניתן להוכחה. סביר שעובד שהגיע לישראל כחוק בשנת 2008 יכול היה להשאיר כאן מעבר לתקופת העבודה המקורית שתוכננה, אך הדבר

- אינו מובן מאליו. עובדה היא שלא כל העובדים שהגיעו לכאן מסין אכן נשארו בארץ לאורך ימים – מן הסתם הדבר מושפע גם משיקולים אישיים.
20. לפני התאונה דווח לתובע שכר רבע שנתי בסך 16,073 ₪. התובע העריך את הפסדי השתכרותו מאז התאונה תוך הגדלת בסיס השכר (בהנחה ששכר פועלים סינים בישראל ובסין עצמה עלה ויעלה) והארכת משך התקופה שבה היה צפוי לעבוד בישראל. הנתבעים מציגים ממעטים בהרבה. חוות-דעת שהגישו ציינה שבמחוז ממנו הגיע התובע עמד השכר הממוצע בענף הבניין על כ – 25,000 ₪ בשנה (אף שפועלי כפיים הרוויחו פחות מזה).
21. התובע הגיע לישראל במאי 2008 ועבד עד שנפצע ביום 10.12.10, כשהיה בן 44. עד מתי היה עובד בישראל? מדובר בספקולציה, אך סביר שהיה עובד (כמתוכנן) לפחות עוד שלוש שנים, כאשר יתכן שתקופת עבודתו בארץ היתה מתארכת יותר מזה – בכפוף לשיקולים שאין שום דרך להעריכם כעת, ונוגעים הן להעדפותיו האישיות והן לאינטרסים של גורמים אחרים (כלכליים ומדיניים). מן הראוי לציין שלפני שבא התובע לעבוד בישראל הוא עבד שלוש שנים בסינגפור. מכאן, שאפילו היה מסיים התובע את עבודתו בישראל אחרי 3 שנים בלבד, סביר שהיה מנסה להמשיך לעבוד מחוץ לסין בתנאי שכר טובים מהמקובל בסין, לפחות בחלק משארית תוחלת התעסוקה שלו כפועל בניין.
22. לאור כל זאת, דומני שלא תהיה זו מסקנה לא סבירה להניח שהתאונה מנעה מהתובע שנות עבודה אחדות נוספות בתנאי שכר "ישראלים" או דומים להם (במקום אחר מחוץ לסין). הפסדים אלה יש להעריך מתוך תנאי העסקת התובע לפני שנפגע. מידע מדויק אודות נתוני השכר של התובע בארץ הוגש רק באופן חלקי (חלק מהנתונים שהוגשו נוגעים דווקא לעובדים אחרים). השכר הרבע שנתי שדווח לתובע לפני התאונה היה 16,073 ₪ וצפוי היה לגדול בצמוד לשינויים בהסכם הקיבוצי שבו ניכר שיפור הדרגתי בשכר.
23. סביר שלאחר שהיה התובע מסיים לעבוד מחוץ לסין, היה שב ועובד גם שם בשכר נמוך בהרבה. המומחים שהעידו חלוקים בשאלה עד איזה גיל עובדים בפועל בסין (מסתבר שיש בעניין שונות בין מקומות שונים ותחומי עיסוק שונים) ומה מגמתו של המשק הסיני בכללותו בשאלת מועד הפרישה. סביר שפועל בניין בן יותר מ-50 שהיה שב לסין לא היה עובד שם עוד שנים רבות. המומחה מטעם הנתבעת העיד שבמחוז מגורי התובע משתכר עובד בענף הבניין כ – 25,000 ₪ בשנה אך שכרו של פועל כפיים נמוך מזה.
24. לאור האמור לא ניתן "לחשב" את הפסדי ההכנסה שגרמה התאונה לתובע אך ניתן לאמוד אותם כסכומן של שתי תקופות (שאינן לדעת את אורכן): תקופה מסויימת שבה היה עובד מחוץ לסין בשכר דומה לשכר הישראלי. תקופה שניה, שבה היה אולי עובד בסין עצמה בתנאי שכר פחות טובים. על סמך הפרמטרים שצויינו מוערך שהתובע הפסיד הכנסה בסך 600,000 ₪.

הוצאות שונות

25. התובע מבקש 150,000 ₪ בגין הוצאות רפואיות. הוא צירף קבלות בסך 1,249 ₪ וטען להוצאות בפועל בסך 4,000 ₪ נוספים בגין נסיעות, תרופות וקביים (אף שבגין "נסיעות" ביקש פיצוי נפרד). הוא טען שבסין עליו לשלם עבור טיפול רפואי, אך לא תמיד ניתן לקבל על

התשלום קבלות – ובלעדיהן לא ניתן לקבל את השבת ההוצאה בקופ"ח. עוד הוא טען, שלא כל ההוצאות נכללות ב"סל הבריאות". יצוין שטענות אלה של התובע נטענו בסיכומיו בלשון כללית ומעורפלת מאד וללא פירוט של ממש. התובע מבקש 150,000 ₪ בגין הוצאות נסיעה, שמהן בוססו 4,807 ₪ על קבלות והשאר על טענה שלא נלווה לה פירוט כלשהו של צורך ב"הוצאות נסיעה מוגברות בארץ ובסין". התובע מבקש 50,000 ₪ בגין עזרת צד ג, אך הסכום נטען ללא כל פירוט (או קבלות) אף שנטען שלצד העזרה שנעזר התובע באשתו, הוא הוציא סכומים ניכרים על "עבודת בעלי מקצוע". התובע מבקש 30,000 ₪ בגין הוצאות הטיפול בתביעה מול הביטוח הלאומי, הוצאות שהיו נחוצות להקטנת הנזק. גם סכום זה נותר ללא פירוט אך נטען שחלק ממנו מיועד לשכ"ט עו"ד שהוציא על קידום ענייניו של התובע בביטוח הלאומי.

26. לטענת "הכשרה" הטענות שלעיל לא בוססו בראיות כלשהן ונעדרו מתצהיר העדות הראשית של התובע לחלוטין. היא מציינת עוד שלמעשה לא הוכחו ההוצאות הנטענות וגם שבכל מקרה זכאי התובע לקבל הוצאות אלה מהמל"ל. מכיוון ש"הכשרה" חשופה לתביעת המל"ל בהליך זה, היא לא הפיקה כל טובת הנאה מתביעת התובע למל"ל, מה גם שפיצוי בגין הוצאות ההתנהלות של התובע מול המל"ל אינו ראש נזק מוכר בדיני הנזיקין בישראל.

27. אדם הנפגע בתאונת עבודה זכאי לקבל מהמל"ל כיסוי מלא של הוצאותיו הרפואיות וגם את כל הוצאות הנסיעה הנדרשות לקבלתם. ככל שיש לו צרכי נייחות מיוחדים הנובעים מנכותו, אמור המל"ל לספק גם אותם וכך גם לגבי עזרות מסויימות הנגזרות ממצבו הרפואי. מכיוון שבתביעה זו חוברו להן יחדיו תביעתו של הנפגע ותביעת המל"ל, נדרש בית-המשפט להעריך את הפיצוי שהיה זכאי הנפגע לקבל גם בראשי נזק אלה. כאן נתקל בית-המשפט בקושי גדול – תצהיר העדות הראשית של התובע אינו אומר בעניינים אלה דבר וחצי דבר – אין בו טענה או פירוט כלשהו של הוצאות נסיעה, הוצאות רפואה, עזרת זולת או הוצאות בגין ההליכים במל"ל. על סתמיותם של הסכומים שנדרשו ניתן ללמוד מההעדר המוחלט של פירוט שלהם (וגם על כך שבכתב התביעה נזכרו סכומים שונים - סתמיים באותה מידה). סוף דבר, איני פוסק לתובע פיצוי כלשהו בגין ראשי נזק אלה שבהם לא הוכח נזק כלל.

כאב וסבל

28. התובע מבקש פיצוי בסך 800,000 ₪ בגין נזק לא ממוני. "הכשרה" מציעה לפצות את התובע בתשלום 100,000 ₪. טענות הצדדים בעניין זה סתמיות במידה דומה. אין צורך לשוב ולציין את הקושי באומדן הנזק הלא ממוני - הרכיב החמקמק והקשה ביותר להערכה מכל ראשי הנזק. בשים לב לידוע על התובע ופגיעתו מצאתי לנכון לפסוק לו פיצוי בסך 250,000 ₪.

ניכויים

29. "הכשרה" טענה בסיכומיה שמכל פיצוי שיפסק לתובעים יש לקזז את תקבולי המל"ל בסך 1,081,045 ₪ (הנושאים הצמדה וריבית מיום 28.11.18). בכך התעלמה מחלקו של המל"ל בהליך. עוד טענה שיש לנכות השתתפויות העצמית -10,968 ₪ מהפיצוי לתובע ו -43,355 ₪ מהפיצוי למל"ל. המל"ל טוען שחובת השיפוי של "הכשרה" היא כשיעור הנזק שנגרם וזכותה ל"השתתפות עצמית" מקנה לה עילת תביעה נגד המבוטח ואינה טענת הגנה נגדו,

שממנה היא יכולה להנות גם נגד התובעים. לחלופין טען נגד ההשתתפות העצמית בגבוהה מהשתיים.

30. לפי [סעיף 56 לחוק חוזה הביטוח](#), תשמ"א – 1981 שרלבנטי לענייננו, "חובת השיפוי של המבטח תהיה כשיעור הנזק שנגרם ובלבד שלא תעלה על הסכום שנתחייב בו בחוזה". לשיטת "הכשרה" סכומי ההשתתפות העצמית הם "גבול תחתון" לחבותה לפי הפוליסה, ואת הסכומים הפחותים מהם היא לא חייבת לשלם לפי החוזה. היא לא הפנתה לאסמכתא כלשהי לטענה זו. בשמונה עמודי הפוליסה שהגישה "הכשרה" נמצא [פרק ב](#) העוסק ב"אחריות חוקית כלפי צד שלישי". שם נכתב "גבולות האחריות (בלשון רבים – י.ב.) יהיו כדלקמן" לצד שתי חלופות מופיע מספר אחד בלבד - 5,047,971 ש. היינו, ה"גבולות" שבפוליסה הם רק "גבול עליון" ולא נזכר כלל "גבול תחתון". בעמוד 3 תחת הכותרת "השתתפות עצמית" נכתב "ההשתתפות של המבוטח מכל אובדן או נזק שיעמוד לתשלום" ואז מצויינות חלופות ובהן "צד שלישי – 10,096". ב"הרחבה" בהמשך צויינה השתתפות עצמית בסך 40,000 ש. בתביעות שיבוב של המל"ל. גם כאן לא כתוב שסכום ההשתתפות העצמית הוא "גבול תחתון" לאחריות. בהקשר הפוליסה שבפני, שניסחה "הכשרה", אין כל בסיס לקבוע שההשתתפות העצמית קובעת גבול תחתון לאחריות "הכשרה". ממילא, אין בסיס לטענתה שיש לנכות מהפיצויים שיפסקו לתובעים את ההשתתפות העצמית שהיא זכאית (ללא ספק) לקבל מ"דגנים".

סיכום

31. התביעה נגד "עינת" והודעות צד ג וצד ד נדחות ללא צו להוצאות. התביעה נגד "הכשרה" מתקבלת. סך נזקי התובע 850,000 ש. סכום זה נופל מהסכומים ששילם וישלם לו המל"ל. מכאן שהתובע זכאי לרבע מהסכום והמל"ל ליתרה. "הכשרה" תשלם סכומים אלה בתוספת שכ"ט עו"ד בשיעור 20% בתוספת מע"מ וכן את הוצאות המשפט. תוך 14 יום יגישו התובעים את פרטת הוצאותיהם ותוך 14 ימים אח"כ תשיב עליה "הכשרה" ואז תנתן החלטה משלימה לעניין הוצאות המשפט. ת"פ 10.6.19.

ניתן היום, א' אייר תשע"ט, 06 מאי 2019, בהעדר הצדדים.

ירון בשן 54678313
נוסח מסמך זה כפוף לשינויי ניסוח ועריכה

[בעניין עריכה ושינויים במסמכי פסיקה, חקיקה ועוד באתר נבו – הקש כאן](#)